

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Prop. 30 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i lov om dyrevelferd
(fremstilling og fremvisning m.m.
av seksuelle overgrep mot dyr)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	3.3	Gjeldende bestemmelser i straffeloven	15
2	Bakgrunn for lovforslaget	6	3.3.1	Straffeloven § 317 Pornografi	15
2.1	Generelt	6	3.3.2	Straffeloven §§ 310 og 311	
2.2	Sammenheng mellom overgrep mot dyr og overgrep mot mennesker	6		Fremvisning og fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller som seksualiserer barn	16
2.3	Politiske utspill etter saker om overgrep mot dyr og deling av overgrepsmateriale	9	4	Rettstilstanden i Sverige og Danmark	19
2.4	Oversikt over høringsinstanser	10	5	Høringsforslaget	20
3	Gjeldende rett	12	5.1	Høringsinstansenes syn	20
3.1	Bakgrunn for gjeldende rett	12	6	Departementets vurdering	23
3.2	Gjeldende bestemmelser i dyrevelferdsloven med tilhørende forskrift	12	7	Økonomiske og administrative konsekvenser	27
3.2.1	Dyrevelferdsloven § 14		8	Merknader til bestemmelsen	28
3.2.2	Særskilte forbud	12			
3.2.3	Dyrevelferdsloven § 3 Generelt om behandling av dyr og § 1 Formål	13			
3.2.4	Dyrevelferdsloven § 26 Trening, fremvisning, underholdning	13			
	Dyrevelferdsloven § 37 Straff	14			
				Forslag til lov om endringer i lov om dyrevelferd (fremstilling og fremvisning m.m. av seksuelle overgrep mot dyr)	30

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Prop. 30 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i lov om dyrevelferd (fremstilling og fremvisning m.m. av seksuelle overgrep mot dyr)

*Tilråding fra Landbruks- og matdepartementet 12. desember 2025,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Landbruks- og matdepartementet foreslår i denne proposisjonen en lovendring i lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven).

Det foreslås en ny § 14 a med forbud mot fremstilling og fremvisning m.m. av seksuelle overgrep mot dyr. Slike overgrep omfatter seksuell omgang mellom mennesker og dyr, eller menneskers seksuelle handlinger rettet mot dyr, jf. dyrevelferdsloven § 14 bokstav c. Det foreslås også å forby ulike måter å være i befatning med fremstillinger av seksuelle overgrep mot dyr. Forbudet vil eksempelvis ramme det å produsere

slike fremstillinger eller å være i besittelse av eller dele slike fremstillinger. Det foreslås ingen endringer i straffebestemmelsen i dyrevelferdsloven § 37, som rammer alle forsettlig og grovt uaktomme overtredelser av loven med unntak av overtredelser av §§ 4 til 6.

I proposisjonen blir begrepene seksuelle overgrep mot dyr eller seksuell mishandling av dyr benyttet som samlebegrep for «å ha seksuell omgang med eller foreta seksuelle handlinger med dyr».

2 Bakgrunn for lovforslaget

2.1 Generelt

Vold og overgrep mot dyr er et alvorlig problem, både i seg selv, men også sett i sammenheng med vold og overgrep mot mennesker. Seksuell omgang med dyr har de senere årene vært tema i samfunnet, også i mye omtalte straffesaker i alle nivåer av rettsapparatet (THOS-2021-145419, TSRO-2021-123483, LE-2022-169089 og HR-2022-737-A). Økokrim omtaler temaet seksuelle overgrep mot dyr og spredning av bilder og filmer av slike overgrep på internett, i fagbladet Miljøkrim nr. 1, 2022. Videre var temaet med i Norsk veterinærtidsskrift nr. 4, 2023, temanummer om dyrevelferdskriminalitet. En norsk undersøkelse av Muri m.fl. ble omtalt i samme nummer av Norsk veterinærtidsskrift. Undersøkelsen viste at det i økende grad er kjent at mishandling av familiedyr kan forekomme i sammenheng med vold i nære relasjoner, inkludert vold og overgrep mot barn. Det har også vært engasjement både fra politisk hold, media og samfunnet ellers, knyttet til temaet seksuelle overgrep mot dyr og deling av film og bilder av slike overgrep mot dyr.

Dyrevelferdsloven § 14 bokstav c fastsetter forbud mot å ha seksuell omgang med eller foreta seksuelle handlinger med dyr. Bestemmelsen rammer selve handlingen mot dyret, men rammer ikke befatning med fremvisning av eller fremstilling av slike lovbrudd for andre enn den som utsetter dyret for seksuelle overgrep eller medvirker til dette. Bestemmelsen rammer heller ikke det å være i besittelse av eller å dele materiale som viser slike handlinger. Den som produserer en fremstilling av et reelt overgrep, kan derimot i enkelte tilfeller straffes for overtredelse av eller medvirkning til overtredelse av § 14 bokstav c.

Dyrevelferdsloven § 26 fastsetter krav som må være oppfylt for å kunne fremvise dyr. Det er videre fastsatt ytterligere regler for fremvisning av dyr i forskrift 5. september 2016 nr. 1035 om dyrevelferd ved fremvisning av dyr. Hverken dyrevelferdsloven § 26 eller forskriften om dyrevelferd ved fremvisning av dyr fastsetter noe særskilt eller eksplisitt forbud mot fremvisning av seksuelle overgrep mot dyr. Dyrevelferdsregelverket

kan imidlertid på visse vilkår i enkelte tilfeller likevel ramme slik fremvisning.

Straffeloven § 317 om pornografi rammer noen former for befatning med kjønnslige skildringer hvor det gjøres bruk av dyr. Bestemmelsene i straffeloven vurderes likevel ikke i tilstrekkelig grad å verne dyr mot seksuelle overgrep, herunder det å lage eller være i besittelse av fremstillinger av slike overgrep.

2.2 Sammenheng mellom overgrep mot dyr og overgrep mot mennesker

Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner (Istanbul-konvensjonen) ble ratifisert av Stortinget i 2017, og er gjennomført i norsk lovgivning. Overvåkning av implementeringen av konvensjonen utføres av en ekspertgruppe (GREVIO). Norge rapporterer om oppfølgingen av konvensjonen til GREVIO (Norges offisielle rapport, samt GREVIOs respons og videre korrespondanse finnes på nettsiden <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/norway>). Sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker er godt dokumentert og sterkere ved alvorlig og gjentakende vold. Sammenhengen er beskrevet i flere styrende dokumenter over Norges arbeid med bekjempelse av vold i nære relasjoner, jf. Norges rapport til GREVIO i september 2020. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2021–2024) Frihet fra vold ble lansert av regjeringen Solberg i august 2021. Planen har vært fulgt opp av regjeringen Støre parallelt med at det er utarbeidet en ny opptrappingsplan om temaet, jf. Prop. 36 S (2023–2024) *Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028) – Trygghet for alle*. Sluttrapport for arbeidet med handlingsplanen Frihet fra vold ble lagt frem i april 2025.

Vold og overgrep mot dyr er et alvorlig problem i seg selv med de lidelsene det påfører dyret. Dyremishandling kan imidlertid være en del av et bredere mønster av voldelig eller avvikende adferd og være en indikator på underliggende pro-

blemer som aggresjon, mangel på empati, eller annen psykopatologi, som også kan manifestere seg i vold og overgrep mot mennesker (LB-2015-106198, LG-2016-174897, LE-2022-169089, HR-2022-737-A). Det finnes eksempler i rettspraksis på at vold og overgrep mot dyr kan være en del av et familievoldsfenomen, der også barn blir utsatt for vold og overgrep (LB-2015-106198, LG-2012-99997, THOD-2022-175292 og THOD-2023-85693).

I likhet med barn har dyr som regel liten eller ingen evne til å motsette seg volds- og overgrepshandlinger. Avdekking av vold og overgrep forutsetter både kunnskap om disse sammenhengene og et tett samarbeid mellom alle berørte tjenester. Forebygging av vold i nære relasjoner, herunder vold mot barn, er en del av bakgrunnen for og formålet med de senere års satsing mot dyrevelferds-kriminalitet (kortform dyrekrim) og opprettelsen av dyrekrimprosjektene (også kalt dyrepoliti). Det er etablert et tett samarbeid mellom Mattilsynet og politiet om alvorlig dyrevelferds-kriminalitet, i form av dyrekrimfunksjoner i alle landets politidistrikter. Etableringen av samarbeidet er omtalt i Prop. 1 S (2021–2022). Samarbeidet er også omtalt i fagbladet Miljøkrim, nr. 1, 2022. Økt bevissthet og systematikk i utredning av livssituasjon og trusselbilde i familievoldssituasjoner, der kartlegging av omsorg for dyr og trusler mot dyr inngår, er viktig i denne sammenhengen.

Spørsmål om dyremishandling er de senere årene tatt inn i generelle omfangsstudier om vold og overgrep. En stor norsk undersøkelse (Muri et al., 2022) konkluderer med at mishandling av familiedyr forekommer sammen med andre former for familievold, inkludert vold mot barn. Resultatene gir empirisk støtte til tidligere forskning, særlig om den sterke sammenhengen mellom vold mot dyr og psykisk vold i nære relasjoner.

Mennesker med sterke bånd til dyr vil i presede situasjoner kunne strekke seg farlig langt for dem, og de rammes voldsomt hardt dersom noen skader dyret deres med overlegg. Det er nettopp dette som gjør familievoldsbildet komplekst, og at vold mot dyr (eller trusler om det) kan være et mektig våpen, særlig overfor barn. Kunnskapen om disse sammenhengene understreker behovet for å inkludere vold mot familiedyr i samfunnets håndtering av vold i nære relasjoner.

Personer som begår seksuelle overgrep mot dyr, har som nevnt over avvikende og uakseptabel adferd. Enkelte andre synes å ha utforskende eller eksperimenterende holdning. En rekke begreper har vært anvendt for å beskrive seksuelle handlinger mellom mennesker og dyr. Zoofili er kanskje best kjent og har vært anvendt for å beskrive

en seksuell interesse for dyr. Benevnelser som nekrozoofili og zoosadisme viser at seksuell omgang med dyr kan innebære død og/eller alvorlig intensjonell mishandling og tortur. I veterinærfaget brukes ofte begrepet seksuell mishandling av dyr, for å synliggjøre påkjenningen dyret utsettes for. Både familiedyr og produksjonsdyr inklusive hester utsettes for seksuell mishandling. Dyr av begge kjønn er utsatt, men de fleste avdekkede tilfeller er overfor hunddyr.

Med internett har det blitt enklere å opprette kontakt med likesinnede, og å dele overgrepsmateriale som filmer og bilder. Det er blant annet i media avdekket og omtalt at det finnes verdensomspennende nettverk og netttforum, der det blir begått seksuelle overgrep mot hunder. Slike nettverk/netttforum har også medlemmer fra Norge. Medlemmene skjuler seg bak anonyme brukernavn, og deler blant annet bilder og videoer som viser seksuelle overgrep mot dyr. Det er beskrevet at chatteloggene på slike netttforum kan være lange og eksplisitte, og at overgrepene mot dyr, og beskrivelsene av disse, er grove.

En gjentagende holdning hos flere av dem som forgriper seg seksuelt på dyr, er at dyrene ikke tar skade av handlingene. Dette er tilbakevist av veterinær i fagkyndig uttalelse. Dyr har ingen stemme, verken til å avslå eller til å rapportere om seksuelt misbruk til noen som kan hjelpe. Lidelse som følge av frykt og smerte kan være vanskelig å dokumentere og gradere hos dyr. I Norsk veterinærtidskrifts temanummer om dyrevelferds-kriminalitet (nr. 4, 2023) drøftes denne problemstillingen. Dyr som normalt vil flykte eller angripe ved en fare, kan bli helt passive og «gi opp» hvis flukt eller motstand ikke er mulig. Det kalles «learned helplessness», og er en adferd som likner det man finner i noen volds-/overgrepssaker hos hunder som er seksuelt misbrukt. Hundene viser påfallende passivitet under veterinærundersøkelse av kjønnsorganer eller rektum. Fravær av motstand betyr altså ikke fravær av påkjenninger, belastninger eller lidelse. Denne type handlinger kan eksempelvis føre til påfølgende betennelse eller infeksjoner, selv om synlige skader ikke er påvist.

I rettspraksis er det enkelte eksempler på at tiltalte er dømt både for seksuelle overgrep mot dyr og/eller spredning av materiale som viser seksuelle overgrep mot dyr, og befatning med fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn. I desember 2021 ble en mann dømt av Haugaland og Sunnhordaland tingrett til ubetinget fengsel i 2 år og 6 måneder, blant annet for seksuell omgang med hunder (THOS-2021-145419). Domfelte hadde også til-

rettelagt for at andre hadde seksuell omgang med hunder han hadde ansvar for. I tillegg var domfelte i besittelse av et stort antall mediefiler som fremstilte seksuelle overgrep mot barn eller seksualisering av barn. Domfelte delte også jevnlig, på internett og i ulike forum, bildemateriale og filmer av mennesker i seksuell kontakt med hunder. Overtredelsene hadde skjedd over en tiårsperiode og omfattet cirka 40 hunder. Både domfeltes egne hunder og hunder han hadde passet for andre var misbrukt. Vurderingen fra sakkyndig veterinær var avgjørende for å forklare retten hvilke følger seksuelle handlinger fra mennesker har for hunder. Tingretten mente straffens utgangspunkt lå over den øvre strafferammen på 3 år i dyrevelferdsloven § 37, og uttalte følgende:

«Det dreier seg her om et omfattende misbruk overfor svært mange hunder i en årrekke begått med overlegg og med en planmessighet retten mener det må slås svært hardt ned på. Retten mener at saken overhode ikke kan sammenlignes med de tradisjonelle vanrøktssakene som svært ofte har sammenheng med livskriser av ulik[e] kara[k]ter for dyreeier.

Den øvre strafferamme for forholdet er 3 år og retten er enig med aktor at forholdet isolert sett kvalifiserer til en straff av fengsel i 3 år. Retten kan vanskelig se noen formildende omstendigheter. Hvis en ikke skal kunne benytte lovens øvre strafferamme ved overgrep i et slikt omfang en her står overfor over for så mange dyr over en så lang periode og med en slik planmessighet, kan retten vanskelig se for seg tilfeller der den kan benyttes.»

Ved straffeutmålingen ble det lagt vekt på at oppdagelsesrisikoen for slike overgrep er liten, at overgrepene skjedde i det skjulte, og at handlingene tydelig viser at husdyr er fullstendig prisgitt menneskene som har ansvaret for dem. Det ble vurdert som skjerpende at overgrep var begått mot hunder som domfelte hadde påtatt seg å passe for andre hundeeiere. Disse hundeeierne var ukjent med at hundene ble utsatt for overgrep. Retten mente ut fra dette at det av allmennpreventive grunner var nødvendig med en streng straffereaksjon. I tillegg til straff ble domfelte idømt forbud mot å eie, stelle eller på noen måte dra omsorg for dyr for alltid.

Høyesterett avsa 8. april 2022 sin første dom hvor forbudet i dyrevelferdsloven § 14 bokstav c om seksuell omgang med dyr var hovedsaken (HR-2022-737-A). En mann ble dømt til fengsel i 75 dager for seksuell omgang med tre hunder.

Hundene var misbrukt ved minst 20 anledninger over en periode på sju år, men uten at det var påvist at de ble fysisk skadet. Også i denne saken var domfelte i besittelse av bilder og en video av seksuelle overgrep mot barn eller fremstillinger som seksualiserte barn. I premiss 21 i dommen står det:

«[...] et sentralt formål bak dyrevelferdsloven er å fremme respekt for dyrene. Loven bygger på en grunnleggende premiss om at dyr har en egenverdi, og vernet rekker atskillig lenger enn til å beskytte dem mot vanskjøtsel, mishandling og lidelse.»

Spørsmålet for Høyesterett var om overtredelsen var grov, og hvilken straff som skulle utmåles. Høyesterett kom til at overtredelsen av dyrevelferdsloven var grov, slik at dyrevelferdsloven § 37 andre ledd kom til anvendelse. I premiss 26 i dommen fremgår det:

«Ved vurderingen av om overtredelsen er grov, skal det altså særlig legges vekt på omfang, virkninger og graden av utvist skyld. Dette utdypes noe i de spesielle merknadene til bestemmelsen i Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) punkt 4.3 på side 118. Her uttaler departementet at det bør 'legges vekt på de konsekvenser lovbruddet har fått, så som omfanget av påført fysisk og mental skade og smerte og om lovbruddet har pågått over tid eller har gjentatt seg'. Departementet tilføyer at det må tas i betraktning 'om lovbruddet er gjort på særlig smertefull måte, og om overtredelsen er gjort med hensikt'.»

Videre fremgår det i premiss 32:

«[...] det er ikke et vilkår for å anse overtredelsen som grov at den seksuelle omgangen faktisk har ført til lidelse eller belastninger. Handlingene innebærer uansett et markert brudd på de etiske mål for hvordan dyr skal behandles. Etter mitt syn er det også et moment at denne formen for seksuell omgang ifølge de sakkyndige rapportene i saken generelt er egnet til å forårsake i hvert fall et visst ubehag.»

I vurderingen ble det også vist til at overgrepene ble gjort med «et fast hensiktsforsett», skjedde overfor tre hunder ved minst 20 anledninger over en tidsperiode på sju år. Høyesterett vektla videre at handlingene ble utført for egen nytelses skyld, og dermed ikke hadde noe aktverdig formål. I vur-

deringen av om overtredelsen var grov, ble det vektlagt at domfelte fikk overlevert en av hundene for å misbruke den etter avtale med hundens eier, som han hadde hatt kontakt med på internett. Høyesterett konkluderte med at saken dreide seg om systematisk misbruk av dyr over en lengre tidsperiode, og at overtredelsen må anses som grov, men at den lå i det nedre sjiktet av det som rammes av dyrevelferdsloven § 37 andre ledd om grov overtredelse. Ved vurdering av straffeutmålingen, pekte Høyesterett på at det må legges vekt på de samme momentene som under vurderingen av om overtredelsen er grov, og at allmennpreventive hensyn må tillegges betydelig vekt.

For dyrevelferden er det prinsipielt viktig at Høyesterett har pekt på at det ikke er avgjørende at dyret har vært påført lidelse for at lovbruddet skal anses som grovt. Dommen viser at domstolene tar lovgivers signal om å ta dyrs egenverdi, velferd og rett til å bli behandlet med respekt, på alvor.

2.3 Politiske utspill etter saker om overgrep mot dyr og deling av overgrepsmateriale

I representantforslag, Dokument 8:98 S (2023–2024), 29. februar 2024, ble det fremsatt forslag om å gjøre det straffbart med besittelse og deling av overgrepsmateriale mot dyr.

Bakgrunnen for forslaget var et oppslag i media om at over 200 nordmenn er medlemmer av en norsk gruppe på verdens største nettforum for mennesker med seksuell interesse for dyr. De norske medlemmene skjuler seg bak anonyme brukernavn, og deler bilder og videoer som viser seksuelle overgrep mot dyr. Den norske gruppen av forumet ble opplyst å være blant de ti største nasjonalitetene. Representantforslaget peker på at forumet tilrettelegger for at enda flere skal kunne misbruke dyr seksuelt, og bidrar til økt interesse for og sosial aksept for slike handlinger. Det pekes videre på at det er grunn til å anta at det er store mørketall knyttet til seksuelle overgrep mot dyr, og at en undersøkelse blant norske veterinærer har vist at over en femtedel av dem har sett tilfeller hvor de har mistenkt eller visst at dyr har blitt seksuelt misbrukt. Dyrevernalliansen har samlet inn flere tusen underskrifter på et krav om at loven må gjennomgås og endres, slik at den harmonerer bedre med straffelovens bestemmelser om tilsvarende overgrepsmateriale med barn. Representantforslaget foreslår at det må bli «straffbart med besittelse av og straffbart med deling av overgrepsmateriale mot dyr». I svar til

justiskomiteen 19. mars 2024 svarte daværende Landbruks- og matminister Pollestad:

«Regjeringa arbeider no med å slutføra ei stortingsmelding om dyrevelferd. Det er gjennomført fleire innspelsrundar, og det har kome innspel frå både Mattilsynet og Økokrim som omhandlar oppbevaring og deling av overgrepsmateriale mot dyr. Temaet vil derfor bli grundig vurdert i meldingsarbeidet.»

Justiskomiteen avga innstilling 14. mai 2024 med følgende konklusjon, Innst. 321 S (2023–2024):

«Dokument 8:98 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Andreas Sjalg Unneland, Kathy Lie og Torgeir Knag Fylkesnes om å gjøre det straffbart med besittelse og deling av overgrepsmateriale mot dyr – vedtas ikke.»

Flertallet i komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet, henviste til svarbrevet fra landbruks- og matministeren og uttalte:

«Flertallet mener at det er naturlig å ta opp dette forslaget i en bredere faglig kontekst.»

Stortinget behandlet 23. mai 2024 innstillingen fra justiskomiteen. Under debatten uttalte daværende Landbruks- og matminister Pollestad blant annet:

«Forslaget frå representantane Sjalg Unneland, Lie og Knag Fylkesnes tek opp ei viktig og alvorleg problemstilling. Eg trur dei aller fleste er einige om at det ikkje bør vera tillate å ha eller å dela bilde eller film som viser seksuelle overgrep mot dyr, og at eit forbod vil vera både hensiktsmessig og nødvendig.

Planen er at dette kjem til å få omtale i dyrevelferdsmeldinga. Eg vil likevel ta initiativ til å starta det konkrete lovarbeidet, uavhengig av framdrifta på dyrevelferdsmeldinga og Stortinget si behandling av ho.

Og så eit viktig poeng: Trass i det meiner eg det er hensiktsmessig å sjå denne typen overgrep mot dyr i eit breiare spekter. Lovarbeidet vil starta opp raskt for at me skal koma raskast mogleg i mål, og så vil det òg vera naturleg å ha omtale av dette og sjølv sagt av ei rekkje andre spørsmål knytte til dyrevelferd og overgrep mot dyr i dyrevelferdsmeldinga.

Det er òg viktig å seia at det krevst eit skikkeleg lovarbeid, både når det gjeld kvar dette lovmessig skal plasserast og rammene

for dette, kva som er straffbart, kva som er straffritt, osv. Difor er det behov for ein grundig lovprosess.»

Representantforslaget ble deretter vedtatt oversendt regjeringen uten realitetsvotering.

Den 18. desember 2024 la Regjeringen Støre frem Meld. St. 8 (2024–2025) *Dyrevelferd*. Meldingen gjelder alle dyr som er omfattet av dyrevelferdsloven, og peker ut retningen for arbeidet med å styrke dyrevelferden. I stortingsmeldingen signaliserte regjeringen flere tiltak for å bedre dyrevelferden ytterligere. Når det gjelder virkemidler, sanksjoner og straff, varslet regjeringen i meldingen at:

Regjeringen vil:

- Fortsette ordningen med dyrekrimfunksjoner, og samarbeidet mellom Mattilsynet og politiet.
- Utrede økning av strafferammen ved grove brudd på dyrevelferdsloven.
- Vurdere å øke det maksimale overtredelsesgebyret for overtredelser av dyrevelferdsloven for virksomheter innenfor havbruk.
- Utrede innføring av administrativ inndragning av utbytte eller fortjeneste ved brudd på dyrevelferdsloven, med sikte på å innføre dette.
- Innføre forbud mot å ha og dele seksualiserte bilder og filmer som omfatter dyr (Meld. St. 8 (2024–2025)).

Når det gjelder punktet om å innføre forbud mot å ha og dele seksualiserte bilder og filmer som omfatter dyr, fremgår det videre i stortingsmeldingen:

«Når det gjelder dyrevelferdsloven § 14 om forbud mot seksuell omgang med eller å foreta seksuelle handlinger med dyr, omfatter bestemmelsen i dag ikke forbud mot å ha og dele seksualiserte bilder eller video som omfatter dyr. Dette er ikke i samsvar med den alminnelige rettsoppfatning, og Regjeringen ønsker å innføre et slikt forbud. Overgrep mot dyr kan også ha sammenheng med overgrep mot mennesker. Et forbud antas å kunne bidra til å forebygge lovbrudd som gjelder seksuelle handlinger med dyr, men også overgrep mot mennesker. Det er igangsatt et eget lovarbeid på dette området.»

2.4 Oversikt over høringsinstanser

Landbruks- og matdepartementet sendte høringsnotat med forslag til lovendring på høring

21. februar 2025. Høringsfristen ble satt til 4. april 2025. Høringsbrevet og høringsnotatet ble publisert på regjeringen.no, og ble sendt direkte til et utvalg høringsinstanser, med oppfordring om å vurdere om høringsnotatet burde forelegges underliggende organer som ikke var oppført på adresselisten. Høringen var åpen for alle. Høringsnotatet ble sendt til følgende:

Barne- og familiedepartementet
Finansdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet

Datatilsynet
Det veterinærmedisinske rettsråd
Mattilsynet
Politidirektoratet
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Vestland
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Veterinærinstituttet
Økokrim

Den norske veterinærforening
Dyrebeskyttelsen Norge
Dyrevernalliansen
Nettverk for dyrs frihet
NOAH – for dyrs rettigheter
Norsk Kennel Klub
Rådet for dyreetikk

Det kom totalt 21 høringsinnspill. Følgende instanser hadde merknader til høringsforslaget:

Oslo politidistrikt
Politidirektoratet
Statsforvalteren i Innlandet
Troms politidistrikt
Veterinærinstituttet
Økokrim
Øst politidistrikt

Agder Dyreklinikk
Den norske veterinærforening
Dyrebeskyttelsen Norge

Dyrevernalliansen
NOAH – for dyrs rettigheter
Norges Bondelag
Norsk Kennel Klub

Departementet mottok også høringssvar fra privatpersoner. Følgende høringsinstanser ga høringsinnspill, men hadde ingen merknader til høringsforslaget:

Justis- og beredskapsdepartementet

3 Gjeldende rett

3.1 Bakgrunn for gjeldende rett

Seksuell omgang med eller å foreta seksuelle handlinger med dyr, uavhengig av konsekvensene for dyret, ble gjort straffbart da dyrevelferdsloven ble vedtatt i 2009. Tidligere ville seksuell bruk av dyr kun være forbudt, dersom det kunne medføre fare for lidelse for dyret (Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) *Om lov om dyrevelferd* pkt. 2.2.12.1).

Straffeloven regulerer ikke vold mot eller seksuell bruk av dyr. I forarbeidene til dyrevelferdsloven er det omtalt at straffeloven (1902) § 213 frem til 1972 hadde et forbud mot seksuell omgang mellom mennesker og dyr (Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) pkt. 2.2.12.1). I forbindelse med revisjon av straffelovens (1902) bestemmelser om seksuallovbrudd i 2000, ble spørsmålet om et eget straffebud mot seksuell omgang med dyr vurdert. Daværende Justis- og politidepartementet uttalte i den forbindelse (Ot.prp. nr. 28 (1999–2000) *Om lov om endringer i straffeloven mv. (seksuallovbrudd)* pkt 13.2):

«Departementet mener at et særskilt forbud mot seksuelt misbruk av dyr ikke hører hjemme i straffeloven, og viser til begrunnelsen for å oppheve det tidligere forbudet. Departementet legger til at seksuell omgang mellom mennesker og dyr fortsatt er en handling som er uønsket sett fra samfunnets side. Så lenge begrunnelsen for dette var forankret i hensynet til moral og sedelighet, var det naturlig at forbudet var plassert i straffeloven. I dag er slike handlinger uønsket først og fremst av hensyn til dyret, som kan lide overlast. Derfor er det etter departementets syn systematisk riktig og mest hensiktsmessig at seksuell mishandling av dyr reguleres sammen med annen dyremishandling etter dyrevernsloven.»

3.2 Gjeldende bestemmelser i dyrevelferdsloven med tilhørende forskrift

3.2.1 Dyrevelferdsloven § 14 Særskilte forbud

Dyrevelferdsloven § 14 lyder:

«§ 14. Særskilte forbud

Det er forbudt å:

- utøve vold mot dyr,
- hensette dyr i hjelpeløs tilstand,
- ha seksuell omgang med eller foreta seksuelle handlinger med dyr, og
- bruke levende dyr som fôr eller agn.»

Dyrevelferdsloven § 14 bokstav c fastsetter forbud mot å ha seksuell omgang med eller foreta seksuelle handlinger med dyr, og rammer selve handlingen mot dyret. Brudd på forbudet er straffbart, jf. dyrevelferdsloven § 37. Det følger av de alminnelige bestemmelsene i straffeloven at også medvirkning og forsøk er straffbart, jf. straffeloven §§ 15 og 16. Den som eksempelvis oppfordrer en annen til å begå et seksuelt overgrep mot dyr, kan etter omstendighetene straffes for medvirkning eller forsøk på medvirkning til overtredelse av dyrevelferdsloven § 37, jf. § 14 bokstav c. Å «offentlig oppfordre» noen til å iverksette en straffbar handling, for eksempel på et nettforum med mange brukere, er også straffbart, jf. straffeloven § 184 jf. § 10 andre ledd andre punktum (jf. også Ot.prp. nr. 90 (2023–2004) *Om lov om straff (straffeloven)* punkt 30.1).

Bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 14 bokstav c rammer selve handlingen mot dyret, men rammer ikke i seg selv befatning med fremvisning av eller fremstilling av slike lovbrudd. Den som produserer en fremstilling av et reelt overgrep, kan derimot i enkelte tilfeller straffes for overtredelse av eller medvirkning til overtredelse av § 14 bokstav c. Bestemmelsen rammer imidlertid eksempelvis ikke det å være i besittelse av eller å dele slikt materiale. I forarbeidene til bestemmelsen vises det for øvrig til straffelovens pornografibestemmelser.

Kjerneområdet for dyrevelferdsloven § 14 bokstav c om forbud mot å ha seksuell omgang med eller foreta seksuelle handlinger med dyr, er menneskelig bruk av dyr for å oppnå egen seksuell tilfredsstillelse i en eller annen form. Det er imidlertid ikke et nødvendig vilkår at handlingen er seksuelt motivert. Det fremgår av forarbeidene til bestemmelsen at straffelovens bestemmelser om seksualforbrytelser og tolkningen av disse vil kunne gi veiledning når det gjelder vurderingen av om en handling faller inn under forbudet i dyrevelferdsloven § 14 bokstav c (Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) pkt. 4.1). Forarbeidene legger også til grunn at et forbud mot seksuell omgang og andre seksuelle handlinger med dyr vil være i samsvar med en allmenn oppfatning om hvordan dyr bør behandles (Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) pkt. 2.2.12.4). Seksuell bruk av dyr kan også ha negativ innvirkning på respekten for dyr, og det er påvist sammenheng mellom holdninger til dyr og behandling av dyr (Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) pkt. 4.1). Forbudet fremmer derfor både god dyrevelferd og respekt for dyr, jf. § 1 (formål).

3.2.2 Dyrevelferdsloven § 3 Generelt om behandling av dyr og § 1 Formål

Dyrevelferdsloven § 3 lyder:

«§ 3. Generelt om behandling av dyr

Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.»

Bestemmelsen er en generell aktsomhetsnorm som representerer en videreføring av prinsippene i dyrevernsloven av 1974 § 2 (Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) pkt. 4.1). Bestemmelsen fastsetter at dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Bestemmelsen vil ha selvstendig betydning i tilfeller der lovens øvrige bestemmelser ikke dekker et konkret forhold. I tillegg vil den være førende for tolkning og anvendelse av lovens øvrige bestemmelser.

Egenverdi innebærer at dyr skal behandles forsvarlig og med respekt uavhengig av om de har noen økonomisk eller annen nytteverdi for mennesker, jf. Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) pkt. 2.2.1.4. Loven rammer påkjenninger og belastninger som er unødige eller uakseptable og som kan unngås, og ikke enhver påkjenning og belastning. Det må ved vurderingen blant annet legges vekt på om påkjenningen er forårsaket av mennesker, hva som er formålet med å utsette

dyr for slik påkjenning og om handlingen er allment akseptert.

Dyrevelferdsloven § 3 må ses i sammenheng med dyrevelferdsloven § 1 som fastsetter at formålet med dyrevelferdsloven er å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr. Begrepet «respekt for dyr» er nytt sammenlignet med dyrevernsloven av 1974. Av forarbeidene til bestemmelsen, Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) pkt. 4.1, fremgår det:

«Menneskers respekt for dyr kan ha direkte betydning for dyrs velferd, eller indirekte betydning ved at uheldige holdninger i neste omgang kan bidra til dårlig behandling av dyr. Lovens formål om å fremme respekt for dyr skal ha en holdningsskapende effekt og skal primært nås gjennom tiltak som fremmer god dyrevelferd. Det å fremme respekt for dyr er et selvstendig hensyn selv om manglende respekt for dyret ikke nødvendigvis medfører redusert velferd. Ved tolkningen av begrepet respekt vil etiske betraktninger knyttet til hvordan dyr bør/ikke bør behandles bli vektlagt utover de rene velferdsbetraktninger.»

3.2.3 Dyrevelferdsloven § 26 Trening, fremvisning, underholdning

Dyrevelferdsloven § 26 lyder:

«§ 26. Trening, fremvisning, underholdning og konkurranser

Den som trener dyr og den som bruker dyr til fremvisning, underholdning og konkurranser samt arrangerer for slike aktiviteter, skal påse at dyr:

- a. er i stand til å gjennomføre aktiviteten uten å bli utmattet eller skadet,
- b. ikke utsettes for eller er påvirket av midler eller behandling som kan gjøre aktiviteten dyrevelferdsmessig uforsvarlig,
- c. ikke med hensikt påføres frykt, skade eller unødige påkjenninger og belastninger, og
- d. ikke trenes til eller brukes i kamper mot andre dyr eller mot mennesker.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om trening, fremvisning og konkurranser mv., herunder stille krav om særskilt tillatelse eller forby ulike former for slik aktivitet, forby bruk av visse dyrearter og forby visse former for midler og behandling.

Kongen kan gjøre unntak fra første ledd.»

Bestemmelsen var i hovedsak ny da dyrevelferdsloven ble vedtatt, men inneholder elementer fra

dyrevernsloven av 1974. Bestemmelsen regulerer trening av dyr og bruk av dyr til fremvisning, underholdning og konkurranser, og skal blant annet ivareta hensynet til dyret i den sammenheng. Bestemmelsen retter seg blant annet mot den som bruker dyr til fremvisning og underholdning, og arrangør for slike aktiviteter, jf. Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) pkt. 4.2.

Første ledd bokstav a skal sikre at dyr er i stand til å gjennomføre aktiviteten uten å bli utmattet eller skadet. Bestemmelsen er ment å ramme de tilfeller der dyr utsettes for aktiviteter som ikke står i rimelig forhold til dyrets fysiske tilstand, og der det kan få påregnelige skader.

Bokstav b regulerer bruk av legemidler og andre substanser som tilføres dyret samt bruk av hjelpemidler eller kirurgiske inngrep som kan påvirke dyrets yteevne. Hjelpemidler kan for eksempel være midler som skremmer eller tvinger dyr, eller er smertevoldende. Hjelpemidler kan enten i seg selv eller ved uvetting bruk komme i strid med bestemmelsen.

Bokstav c retter seg mot aktiviteter, midler og metoder som benyttes i den hensikt å påføre dyr frykt, skade eller unødige påkjenninger og belastninger. Mange former for bruk av dyr til fremvisning og underholdning kan gi grader av frykt, skade eller annen lidelse som konsekvens.

Bokstav d fastslår at alle former for bruk av dyr i kamp mot andre dyr eller mot mennesker er forbudt. Aktiviteten er forbudt uavhengig av om den foregår mot betaling eller ikke, og uavhengig av om det er tilskuere eller ikke. Også trening i slik aktivitet rammes av forbudet. Andre ledd er en fullmaktsbestemmelse som gir hjemmel til nærmere regulering i forskrift. Tredje ledd er en fullmaktsbestemmelse som gir anledning til å gjøre unntak fra første ledd. Slike unntak kan gjøres både gjennom forskrift og i enkeltvedtak.

Forskrift 5. september 2016 nr. 1035 om dyrevelferd ved fremvisning av dyr gir utfyllende bestemmelser ved fremvisning av dyr. Formålet med forskriften er å ivareta god velferd og respekt for dyr som vises frem for et publikum, jf. § 1. Forskriftens virkeområde omfatter blant annet hold og bruk av pattedyr i sirkus og dyreparker og ved midlertidig fremvisning, og retter seg mot den ansvarlige for virksomheten, og enhver som steller, holder og bruker dyr i sirkus, dyreparker og midlertidig fremvisning.

Forskriften gjelder ikke for tilfeller der fremvisning ikke er hovedformålet, jf. § 2. Begrepet

«midlertidig fremvisning» er definert i forskriften § 3 bokstav c, der det fremgår at dette omfatter tilfeller der dyr fremvises for publikum i en avgrenset periode utenfor sine vante omgivelser.

I § 6 fastsetter forskriften forbud mot visse typer fremvisning av dyr, herunder aktiviteter som innebærer fare for unødige påkjenninger og belastninger for dyrene, eksempelvis kamper mellom dyr og mellom mennesker og dyr, fremvisning av avlving av dyr og fremvisning av dyr i utstillingsvindu. Bestemmelsen har imidlertid ikke noe særskilt og eksplisitt forbud mot fremvisning av seksuell omgang med dyr eller seksuelle handlinger med dyr.

3.2.4 Dyrevelferdsloven § 37 Straff

Etter dyrevelferdsloven § 37 er, med noen unntak, overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av dyrevelferdsloven eller vedtak gitt i medhold av loven straffbare. Bestemmelsen fastsetter også strafferammen for slike overtredelser.

Skyldkravet etter dyrevelferdslovens bestemmelser er grov uaktsomhet eller forsett, jf. dyrevelferdsloven § 37 første ledd. Bestemmelsen retter seg mot den som utøver den forbudte handlingen (gjerningsbeskrivelsen). Medvirkning rammes etter straffeloven § 15. Forsøk rammes også, jf. straffeloven § 16.

Straffen for brudd på dyrevelferdsloven er bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler, jf. dyrevelferdsloven § 37 første ledd. Grov overtredelse straffes med fengsel inntil 3 år, jf. § 37 andre ledd. Ved vurdering av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, og graden av utvist skyld.

Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet la i desember 2024 frem stortingsmelding Meld. St. 8 (2024–2025) *Dyrevelferd*. I forbindelse med meldingsarbeidet har Økokrim og Mattilsynet pekt på at brudd på dyrevelferdsloven er vanskelig å avdekke med tilgjengelige etterforskningsmetoder. Det er gitt innspill om at dersom strafferammen heves, kan det blant annet gi tilgang til etterforskningsmetoder som kan bidra til at flere slike regelbrudd avdekkes og straffefølges. Problemstillingen ble vurdert i arbeidet med stortingsmeldingen, og det går frem av meldingen at regjeringen vil utrede spørsmålet om en økning av strafferammen ved grove brudd på dyrevelferdsloven. Det foreslås ikke endring av strafferammen i dette endringsforslaget.

3.3 Gjeldende bestemmelser i straffeloven

3.3.1 Straffeloven § 317 Pornografi

I tillegg til bestemmelsene i dyrevelferdsloven, gjelder straffeloven § 317 om pornografi.

Straffeloven § 317 lyder:

«§ 317. Pornografi

Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som

- a. utgir, selger eller på annen måte søker å utbre pornografi,
- b. innfører pornografi med sikte på utbredelse,
- c. overlater pornografi til personer under 18 år, eller
- d. holder offentlig foredrag eller istandbringer offentlig forestilling eller utstilling med pornografisk innhold.

Med pornografi menes i denne paragrafen kjønnslige skildringer som virker støtende eller på annen måte er egnet til å virke menneskelig nedverdiggende eller forrående, herunder kjønnslige skildringer hvor det gjøres bruk av lik, dyr, vold og tvang. Som pornografi regnes ikke kjønnslige skildringer som må anses forsvarlige ut fra et kunstnerisk, vitenskapelig, informativt eller lignende formål.

Den som uaktsomt foretar handling som nevnt i første ledd, straffes med bot eller fengsel inntil 6 måneder. På samme måte straffes den innehaver eller overordnede som forsettlig eller uaktsomt unnlater å hindre at det i en virksomhet blir foretatt handling som nevnt i første ledd.»

Straffeloven § 317 om pornografi rammer en rekke ulike måter å involvere seg i pornografisk materiale på. Bestemmelsen rammer i første ledd den som utgir, selger eller på annen måte søker å utbre pornografi, innfører pornografi med sikte på utbredelse, overlater pornografi til personer under 18 år, eller holder offentlig foredrag eller istandbringer offentlig forestilling eller utstilling med pornografisk innhold. Det har skjedd en utvikling i liberal retning i det alminnelige syn på fremstillinger av seksualitet. Dette har avspeilet seg i rekkevidden av straffebudet. Samtidig har befatning med materiale som viser seksuelle overgrep mot barn eller seksualiserer barn, blitt vurdert som mer alvorlig og er blant annet skilt ut i et eget straffebud i straffeloven § 311. Bestemmelsen fastsetter en lavere terskel for straff enn

straffeloven § 317. Straffebudet i § 317 rammer ikke pornografi i en mer dagligspråklig betydning, men rammer visse grovere former for slikt materiale (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 317, Note 1 nr. 1-2).

Begrepet pornografi er definert i straffeloven § 317 andre ledd:

«Med pornografi menes i denne paragrafen kjønnslige skildringer som virker støtende eller på annen måte er egnet til å virke menneskelig nedverdiggende eller forrående, herunder kjønnslige skildringer hvor det gjøres bruk av lik, dyr, vold og tvang. Som pornografi regnes ikke kjønnslige skildringer som må anses forsvarlige ut fra et kunstnerisk, vitenskapelig, informativt eller lignende formål.»

Definisjonen av pornografi er medienøytral, i det den omfatter enhver kjønnslig skildring som oppfyller de øvrige vilkårene i definisjonen, uavhengig av valgt medium eller teknikk. For en nærmere gjennomgang av pornografidefinisjonen vises det til NOU 1997: 23 *Seksuallovbrudd – Straffelovkommisjonens delutredning VI* pkt. 4.8.2, Ot.prp. nr. 28 (1999–2000) pkt 16.1.1 og Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) *Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning)* pkt 7.24.1.1, der det vises til en sentral avgjørelse fra Høyesterett om definisjonens rekkevidde (Norges Høyesterett Rt-2005-1628).

Av forarbeidene til straffeloven § 317 fremgår det at begrepet «støtende» er en rettslig standard som viser til samfunnets alminnelige moral- og rettsoppfatning (Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) pkt. 7.24.1.1). Den rettslige standarden i pornografibestemmelsen gir fleksibilitet til å tilpasse straffebestemmelsens rekkevidde til den generelle oppfatning og utvikling i samfunnet (Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) pkt. 7.24.1.5). Kjønnslige skildringer hvor det gjøres bruk av dyr er nevnt eksplisitt som eksempel på skildringer som vil rammes (Norges Høyesterett Rt-2005-1628/ HR-2005-1913-A).

Straffebudet om pornografi verner den kollektive interessen knyttet til å motvirke spredningen av materiale som kan virke støtende og seksuelt forrående. Det er altså ikke dyrevelferdshensyn som ligger til grunn for at «kjønnslige skildringer hvor det gjøres bruk av [...] dyr» omfattes av bestemmelsen. Det har imidlertid vært omdiskutert i hvilken grad kjønnslige skildringer som kan virke støtende og seksuelt forrående bidrar til å øke omfanget av seksuelle krenkelser (Jacobsen,

Karnov, lovkommentar straffeloven § 317, Note 1 nr. 4).

Straffeloven § 317 første ledd bokstav a rammer den som «utgir, selger eller på annen måte søker å utbre» pornografi som definert i § 317 andre ledd, herunder pornografi der det gjøres bruk av dyr. I lovkommentarene til bestemmelsen er det lagt til grunn at alternativet «søker å utbre» som utgangspunkt bare omfatter tilfeller der materialet forsøkes gjort tilgjengelig for et større antall personer, og ikke rammer en enkeltstående avhending eller lignende av pornografisk materiale. I juridisk litteratur er det imidlertid antatt at det for alternativene «utgir» og «selger» er tilstrekkelig med ett enkeltstående eksemplar. Straffebudet rammer de fleste former for distribusjon av pornografi, men rammer ikke for eksempel det å motta eller inneha slikt materiale (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 317, Note 4 nr. 3).

Bokstav b rammer det å innføre pornografi med sikte på utbredelse. Alternativet innebærer at det ikke er nødvendig å vurdere i det enkelte tilfelle om importen kan straffes etter bokstav a om «å søke å utbre». Begrepet «import» rammer etter ordlyden både å transportere materialet over grensen selv, og å få slikt materiale tilsendt av andre fra utlandet. Alternativet er medienøytralt, og rammer også elektronisk innførsel med sikte på utbredelse. Import til eget forbruk rammes imidlertid ikke, jf. spredningsmomentet (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 317, Note 5 nr. 1-3).

Bokstav c rammer det å overlate pornografi til personer under 18 år. Bestemmelsen forsterker barns rettsvern mot å bli eksponert for pornografisk materiale, og gjelder all form for distribusjon av pornografisk materiale til personer under 18 år, uavhengig av omfang og eventuelt vederlag (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 317, Note 6 nr. 1).

Bokstav d rammer det å holde offentlig foredrag eller å istandbringe offentlig forestilling eller utstilling med pornografisk innhold. Alternativet må ses i sammenheng med straffeloven § 10 annet ledd om offentlig handling, og omfatter bare den som holder foredraget. Arrangør og andre tilretteleggere kan imidlertid rammes av bestemmelsen om medvirkning i straffeloven § 15 (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 317, Note 7).

Straffeloven § 317 fastsetter dermed heller ikke forbud eksempelvis mot å teknisk produsere eller forsettlig skaffe seg tilgang til pornografi med dyr, og å være i besittelse av pornografi med voksne mennesker og dyr (dyrepornografi), der-

som gjerningspersonen ikke samtidig «søker å utbre» materialet.

Straffen for forsettlig overtredelser er bot eller fengsel inntil 3 år, jf. straffeloven § 317 første ledd. Etter § 317 tredje ledd, er også uaktsomme overtredelser straffbare. Strafferammen er bot eller fengsel inntil 6 måneder.

Medvirkning er straffbart, jf. straffeloven 2005 § 15. Forsøk på forsettlig overtredelse av første ledd er straffbart, jf. straffeloven 2005 § 16. Forsøk på uaktsom overtredelse er ikke aktuelt, siden forsøksansvaret forutsetter at gjerningspersonen har forsett om å fullbyrde et lovbrudd (Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) pkt. 16.7).

3.3.2 Straffeloven §§ 310 og 311 Fremvisning og fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller som seksualiserer barn

Straffeloven §§ 310 og 311 gjelder fremvisning av seksuelle overgrep mot barn eller fremvisning som seksualiserer barn, og fremstillinger av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn. Ved fremvisninger og produksjon og spredning av fremstillinger av seksuelle overgrep mot barn, innebærer selve fremvisningen og produksjonen og spredningen av fremstillingen også en ytterligere krenkelse mot barnet – som kommer i tillegg til selve overgrepet.

I likhet med barn vil dyr som regel ha liten eller ingen evne til å motsette seg seksuelle overgrepshandlinger. Dyr er heller ikke i stand til å rapportere om slike handlinger til noen som kan hjelpe. Det kan derfor være hensiktsmessig å se hen til straffeloven §§ 310 og 311 første og femte ledd, for å vurdere om liknende bestemmelser for dyr vil kunne gi dyr et sterkere vern mot seksuelle overgrep og ivareta respekten for dyr.

Straffeloven § 310 lyder:

«§ 310. Fremvisning av seksuelle overgrep mot barn eller fremvisning som seksualiserer barn

Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som overværer en fremvisning av seksuelle overgrep mot barn eller fremvisning som seksualiserer barn. Med barn menes person under 18 år.»

Bestemmelsen i straffeloven § 310 gjelder den som overværer en fremvisning av seksuelle overgrep mot barn eller annen seksualisert fremvisning av barn. Det vil si at bestemmelsen i hovedsak er ment å ramme publikum eller «kunden», eksempelvis kunder som kjøper seg tilgang til

digital strømming av overgrep mot barn i sanntid (Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) pkt. 16.7). Bestemmelsen gjør at det ikke er nødvendig å vurdere forholdet etter den generelle regelen om medvirkning i straffeloven § 15 (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 310, Note 1 nr. 1).

Med fremvisning menes særlig «live» fremvisninger av barn som deltar i seksuell omgang eller handling eller andre seksualiserte fremvisninger av barn. For at noe skal regnes som fremvisning i bestemmelsens forstand, må den være ment for et publikum utover den som selv organiserer eller tilrettelegger for fremvisningen, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) pkt. 16.7.

Begrepet «overværer» omfatter enhver som er til stede fysisk ved en «live» fremvisning, og som har mulighet til å bevitne overgrepet eller fremvisningen. Ordlyden omfatter også den som får slike fremvisninger direkte overført til seg gjennom elektronisk kommunikasjon, for eksempel direktestrømming av overgrepet. Det er ikke et krav at det ytes vederlag. Å kjøpe og se opptak av overgrepet omfattes derimot ikke av § 310, men kan rammes av straffeloven § 311 om fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn.

Den som for eksempel selv bestiller eller oppmuntrer til en voldtekt av et barn, eller passivt medvirker til det, kan rammes som medvirker til voldtekten etter straffeloven § 299 jf. § 15 (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 310, Note 1 nr. 2).

Skyldkravet etter straffeloven § 310 er forsett, jf. straffeloven 2005 § 21. Brudd på bestemmelsen kan straffes med bot eller fengsel inntil 3 år.

Forsøk på overtredelse av straffeloven § 310 er straffbart, jf. straffeloven 2005 § 16. Den som for eksempel forsøker å logge seg på en nettside for tilgang til direktestrømming av overgrep, men som får problemer med å fullføre betalingen, vil dermed også kunne holdes straffansvarlig (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 310, Note 1 nr. 5).

Medvirkning kan straffes, jf. straffeloven 2005 § 15. Den som utfører det aktuelle overgrepet, straffes imidlertid for dette og ikke for medvirkning til at noen overværer det. Den som derimot formidler informasjon om et nettsted der vedkommende vet det skjer direktestrømming av overgrep mot barn, vil medvirke til brudd på straffebudet dersom mottaker av informasjonen logger seg på og overværer overgrepet (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 310, Note 1 nr. 4).

Etter omstendighetene kan det å overvære fremvisning av seksuelle overgrep mot barn eller

fremvisning som seksualiserer barn, rammes som medvirkning til overtredelse av bestemmelsene som rammer selve overgrepet mot barnet. Det at overgrep er begått i nærvær av andre kan også medføre at det anses som grovt, eller det kan være et straffeskjerpende moment, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) pkt. 16.7.

Straffeloven § 311 lyder:

«§ 311. Fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn

Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som

- a. produserer fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn,
- b. utgir, tilbyr, selger, overlater til en annen, gjør tilgjengelig eller på annen måte søker å utbre fremstillinger som nevnt i bokstav a,
- c. anskaffer, innfører eller besitter fremstillinger som nevnt i bokstav a, eller forsettlig skaffer seg tilgang til slikt materiale,
- d. holder offentlig foredrag eller istandbringer offentlig forestilling eller utstilling av fremstillinger som nevnt i bokstav a, eller
- e. forleder noen under 18 år til å la seg avbilde som ledd i kommersiell fremstilling av rørlige eller urørlige bilder med seksuelt innhold.

Med barn menes i denne paragrafen personer som er eller fremstår som under 18 år.

Den som uaktsomt foretar handling som nevnt i første ledd, straffes med bot eller fengsel inntil 6 måneder. På samme måte straffes den innehaver eller overordnede som forsettlig eller uaktsomt unnlater å hindre at det i en virksomhet blir foretatt handling som nevnt i første ledd.

Straffen kan falle bort for den som tar og besitter et bilde av en person mellom 16 og 18 år, dersom denne har gitt sitt samtykke og de to er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.

Bestemmelsen rammer ikke fremstillinger som må anses forsvarlige ut fra et kunstnerisk, vitenskapelig, informativt eller lignende formål.»

Av forarbeidene til bestemmelsen fremgår det at bestemmelsen gjelder ulike befatningsmåter med fremstillinger av seksuelle overgrep mot barn eller fremstillinger som seksualiserer barn, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) pkt. 16.7. Straffebudet dekker befatning med overgrepsmateriale i den rekkefølgen det tidsmessig ofte skjer, og enkelte

særlige former for involvering i slikt overgrepsmateriale.

Et felles vilkår for mange av alternativene er at de gjelder «fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn». Som «fremstilling» regnes eksempelvis fotografier og videoopptak, men det omfatter også tegninger og tekst, eksempelvis beskrivelser som er del av en nettpprat («chat») (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 311, Note 2 nr. 1-2). Fremstilling «av seksuelle overgrep» omfatter ifølge forarbeidene fremstillinger som viser handlinger som rammes av straffelovens bestemmelser om seksuallovbrudd, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) pkt. 7.20.1.

Første ledd bokstav a rammer den som produserer fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn. Uttrykket «produksjon» omfatter blant annet det å gjøre et videoopptak, sammenstilling av bilder, utforming av tekst og andre måter å skape den aktuelle typen «fremstilling» på (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 311, Note 4 nr. 1).

Første ledd bokstav b rammer den som utgir, tilbyr, selger, overlater til en annen, gjør tilgjengelig eller på annen måte søker å utbre fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn. Samlet omfattes de fleste former for spredning av materiale, uavhengig av hvor mange det sendes til, og om det mottas vederlag for handlingen (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 311, Note 5 nr. 1). «Gjør tilgjengelig» kan for eksempel ramme den som legger ut fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn på internett eller samlinger av pekere på internett til sider med slikt materiale (Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) pkt. 16.7).

Første ledd bokstav c rammer den som anskaffer, innfører eller besitter fremstilling av seksuelle

overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn. «Besitter» rammer den som har overgrepsmateriale under sin kontroll, mer enn helt kortvarig (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 311, Note 6 nr. 1). Bestemmelsen rammer også den som forsettlig skaffer seg tilgang til slikt materiale, men rammer da ikke den som uforvarende får tilgang til slike bilder, for eksempel ved feilnavigering på internett. Det at tilgangen til materialet har skjedd mot vederlag eller har skjedd planmessig eller systematisk, kan være eksempler på momenter som kan peke i retning av at tilgang til materialet har skjedd med forsett.

Første ledd bokstav d rammer den som holder offentlig foredrag eller istandbringer offentlig forestilling eller utstilling av fremstillinger som nevnt i bokstav a.

Første ledd bokstav e rammer den som forleder noen under 18 år til å la seg avbilde som ledd i kommersiell fremstilling av rørlige eller urørlige bilder med seksuelt innhold. Straffen for forsettlig overtredelse av første ledd i straffeloven § 311 er bot eller fengsel inntil 3 år. Uaktsom overtredelse straffes med bot eller fengsel inntil 6 måneder, med unntak for alternativet i bokstav c om å skaffe seg tilgang til slikt materiale. For dette alternativet kreves forsett. Forsettlig brudd på § 311 straffes i praksis som utgangspunkt med ubetinget fengsel, særlig i tilfeller der det enten er tale om produksjon, profittmotivert virksomhet eller befatning med materiale av et visst omfang. Medvirkning rammes også av straffebudet, jf. straffeloven § 15. Forsøk på brudd på straffebudet rammes, jf. straffeloven § 16 (Jacobsen, Karnov, lovkommentar straffeloven § 311, Note 1 nr. 4-6 og Note 3 nr. 1).

4 Rettstilstanden i Sverige og Danmark

Sverige og Danmark har som Norge forbud mot seksuelle overgrep mot dyr. Det er noe forskjell i ordlyden i bestemmelsene mellom landene. Djurskyddslag (2018:1192) i Sverige har en bestemmelse om seksuelle handlinger med dyr i kapittel 2 om «Allmänna bestämmelser om hur djur ska hanteras, hållas och skötas» § 10. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

«Det är förbjudet att genomföra sexuella handlingar med djur.

Förbudet omfattar inte handlingar som utförs av veterinärmedicinska skäl eller i samband med avel eller av liknande berättigade skäl.»

Lov om dyrevelfærd (lov nr. 994 av 30. juni 2025) i Danmark, kapittel 1 § 4 har følgende ordlyd:

«Det er forbudt at have seksuel omgang med eller foretage seksuelle handlinger med dyr.

Stk. 2. Forbuddet omfatter ikke handlinger, som udføres af veterinærmedicinske eller zootekniske årsager, herunder i forbindelse med avl og reproduktion eller dyreforsøg, eller af andre lignende berettigede grunde.»

Bestemmelsene i svensk og dansk dyrevernløvgivning rammer etter sin ordlyd ikke å fremvise seksuelle overgrep mot dyr eller å lage fremstillinger av slike overgrep. Straffebudet rammer selve handlingen mot dyret. I Sverige har man i Brottsbalk (162:700) kapittel 16 «Om brott mot allmän ordning» § 10 c en bestemmelse om skildringer av blant annet grov vold mot dyr. Bestemmelsen lyder:

«Den som i bild skildrar sexuell våld eller tvång med uppsåt att bilden eller bilderna sprids eller som sprider en sådan skildring, döms, om inte gärningen med hänsyn till omständigheterna är försvarlig, för olaga våldsskildring till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma gäller den som i rörliga bilder närången eller utdraget skildrar grovt våld mot människor eller djur med uppsåt att bilderna sprids eller som sprider en sådan skildring.

Sprider någon av oaktsamhet en skildring som avses i första stycket och sker spridningen i yrkesmässig verksamhet eller annars i förvärvssyfte, döms till ansvar enligt första stycket. Lag (2010:1881).»

5 Høringsforslaget

Departementet foreslo i høringsnotatet en ny bestemmelse i dyrevelferdsloven som forbyr produksjon og befatning med fremstillinger av seksuelle overgrep mot dyr, og det å overvære en fremvisning av seksuelle overgrep mot dyr. Departementet vurderer at dette er nødvendig for å hindre at dyr blir påført påkjenninger, skader eller annen lidelse. Den foreslåtte bestemmelsen ble utformet etter mønster av straffeloven § 310 om fremvisning av seksuelle overgrep mot barn, og § 311 om fremstilling av seksuelle overgrep mot barn. Skyldkravet og strafferammen for brudd på den nye bestemmelsen ble foreslått å følge av den generelle straffebestemmelsen i dyrevelferdsloven § 37. Departementet foreslo at den nye bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 14 a skulle lyde:

«§ 14 a Forbud mot fremstilling, fremvisning m.m. av seksuelle overgrep mot dyr

Det er forbudt å:

- a. produsere fremstilling av seksuelle overgrep mot dyr,
- b. tilby, overlate til en annen, gjøre tilgjengelig eller på annen måte søke å utbre fremstillinger som nevnt i bokstav a,
- c. anskaffe, innføre eller besitte slike fremstillinger som nevnt i bokstav a, eller skaffe seg tilgang til slikt materiale, eller
- d. overvære en fremvisning av seksuelle overgrep mot dyr.

Bestemmelsen rammer ikke fremvisninger eller fremstillinger som må anses forsvarlige ut fra et kunstnerisk, vitenskapelig, informativt eller lignende formål.»

5.1 Høringsinstansenes syn

Det kom høringsinnspill fra ulike offentlige etater, organisasjoner og privatpersoner. Hovedbudskapet i høringsinnspillene er at høringsinstansene støtter lovforslaget om å forby fremvisning, produksjon og befatning med fremstilling av seksuelle overgrep mot dyr. Flere høringsinstanser uttalte at de var enige i at bestemmelsen bør

benytte samme terminologi som straffeloven §§ 310 og 311. Det ble gitt innspill til presiseringer av ordlyden og merknadene til bestemmelsen som var på høring. Det var enighet om at det er viktig å beskytte dyr mot overgrep, og å sikre at lovverket reflekterer denne verdien. Noen høringsinnspill var knyttet til selve overgrepet mot dyret, og bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 14 bokstav c. Disse merknadene vil ikke bli omtalt nærmere i det følgende. Flere høringsinstanser uttalte også at strafferammen i dyrevelferdsloven bør heves.

Politidirektoratet, Oslo politidistrikt, Troms politidistrikt, Øst politidistrikt og Økokrim støtter lovforslaget om å kriminalisere overgrepsmateriale som omhandler dyr. Politiet har sett et økende omfang av temaet i forbindelse med etterforskninger, og politiet har ved flere tilfeller måttet levere tilbake overgrepsmateriale som involverer dyr til siktede. *Politidirektoratet* mener en lovendring, med kriminalisering av overgrepsmateriale som omhandler dyr, vil tette et lovtomt rom og øke fokus på problematikken. *Oslo politidistrikt* mener saker om seksuelle overgrep mot dyr er vanskelig å avdekke, men at det er et stort problem med ukjent utbredelse. *Oslo politidistrikt* mener bruken av ordet «fremstilling», slik som i straffeloven § 311, vil omfatte mer enn produksjon i vanlig forstand, blant annet tekst og skildring. For eksempel vil «eldre» saker, der filmingen og overgrepene er foreldet, men vedkommende eksempelvis brenner en ny DVD, legger materialet over på en minnepenn el. kunne rammes av «fremstilling» etter den nye § 14 a. *Øst politidistrikt* mener det er positivt at lovforslaget utvider straffansvaret til ikke bare å omfatte seksuell omgang eller handling med dyr, men også til å ramme produksjon, innførsel, besittelse mv. *Øst politidistrikt* har hatt enkeltsaker hvor eksempelvis besittelse av slikt materiale ikke har kunnet bli straffeforfulgt, grunnet manglende lovhjemmel. Det pekes på at utvidelse av straffansvaret også vil muliggjøre eventuell inndragning av ting (lagringsenheter mv.) som kan knyttes til utførelse av aktuelle overtredelser. *Øst politidistrikt* er videre av den oppfatning at overtredelser som rammes

av forslag til ny § 14 a, som utgangspunkt også bør kunne danne grunnlag for å nedlegge aktivitetsforbud etter dyrevelferdsloven § 33. I sitt høringsinnspill uttrykte *Politidirektoratet* støtte til dette. *Økokrim* mener problembeskrivelsen i høringsnotatet er godt forankret i forskning, rettspraksis og etterretningsinformasjon. *Økokrim* er enig i at fenomenet ikke er nytt, og at den teknologiske utviklingen, med blant annet chatte-tjenester, online forum og lignende, har gjort det lettere å komme i kontakt med likesinnede og dele slikt materiale. *Økokrim* mener tilhørighet og enklere tilgang til materiale, kan bidra til å normalisere adferden og handlingene, og dermed forsterke både forsettet og omfanget. Siden forbudet primært innføres for å sikre respekt for dyr og dyrs velferd, mener *Økokrim* det er riktig at bestemmelsen plasseres i dyrevelferdsloven og ikke i straffeloven. *Økokrim* mener også at både forsettlige og grovt uaktsomme overtredelser bør straffes etter dyrevelferdsloven § 37. I tillegg uttaler *Økokrim* at strafferammen for grove overtredelser i dyrevelferdsloven bør økes.

Statsforvalteren i Innlandet støtter lovforslaget, men mener begrepet «seksuelle overgrep» bør endres til «seksuell omgang eller seksuelle handlinger» slik at det samsvarer med begrepsbruken i § 14 bokstav c.

Veterinærinstituttet støtter lovforslaget og mener dagens regelverk ikke i tilstrekkelig grad verner dyr mot overgrep. Dyr kan ikke gi genuint samtykke til seksuell omgang eller andre seksuelle handlinger utført av mennesker. Slike handlinger kjennetegnes tvert imot av makt og kontroll, og må anses som uforsvarlige uavhengig av om det kan dokumenteres at dyret er påført psykisk eller fysisk lidelse. *Veterinærinstituttet* mener også at det i lovforslaget er redegjort for at det er påvist sammenhenger mellom overgrep mot hhv. dyr og mennesker, hvilket betyr at endringsforslaget også kan ha betydning i en større sammenheng. *Veterinærinstituttet* uttaler videre at lovendringen vil være i tråd med dyrevelferdslovens § 3 som stadfester at dyr har egenverdi og skal beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Forslaget vil være et viktig signal om at handlingene som rammes av det foreslåtte forbudet, innebærer manglende respekt for dyr og anses som alvorlige.

Agder dyreklinikk peker på at det er vanskelig å sikre bevis i overgrepssaker mot dyr.

Den norske veterinærforening støtter lovforslaget og mener regulering bør skje i lov og ikke i forskrift, og at det vil gi et tydelig signal om alvorlighetsgraden slike lovbrudd har. *Veterinærfore-*

ningen mener brudd på bestemmelsen bør straffes i henhold til dyrevelferdsloven § 37. Det pekes likevel på at brudd på den foreslåtte bestemmelsen vil være et bevisst valg og vil innebære en tydelig grad av utvist skyld. *Den norske veterinærforening* mener majoriteten av brudd på den foreslåtte bestemmelsen vil kunne straffes etter dyrevelferdsloven § 37 andre ledd, med strafferamme inntil 3 år. Det vises også i høringsinnspillet til at *Økokrim* og *Mattilsynet* har gitt innspill til dyrevelferdsmeldingen, om at strafferammen for brudd på dyrevelferdsloven bør heves.

Dyrebeskyttelsen Norge støtter lovforslaget.

Dyrevernalliansen støtter lovforslaget og mener forslaget vil bli positivt mottatt av det brede lag av befolkningen, og at forslaget vil gjøre det lettere for politiet å etterforske overgrep mot dyr. *Dyrevernalliansen* er også enig i at det bør være samsvar mellom terminologien i straffeloven §§ 310 og 311 og den nye § 14 a i dyrevelferdsloven. Dette vil bidra til helhet i lovverket og gjøre bestemmelsen lettere å benytte for politiet og rettsvesenet. Organisasjonen har ikke innvendinger til skyldkravet som foreslås. Når det gjelder spørsmålet om konkurrens, mener *Dyrevernalliansen* at spørsmålet bør avgjøres av domstolene. Organisasjonen støtter departementets forslag om å benytte begrepet «seksuelle overgrep» i lovteksten, men mener det også bør komme tydelig frem i lovteksten at dette omfatter å ha seksuell omgang med eller foreta seksuelle handlinger med dyr. *Dyrevernalliansen* foreslår også å nevne bruk av kunstig intelligens (KI) spesifikt i merknadene til bestemmelsen, da KI kan misbrukes til slike formål. I tillegg foreslår *Dyrevernalliansen* at det i merknadene til bestemmelsen nevnes at forbudet rammer den som aktivt søker opp slikt materiale på internett.

NOAH – for dyrs rettigheter støtter lovforslaget og at det benyttes samme utforming av bestemmelsen som i straffeloven §§ 310 og 311. *NOAH* mener seksuelle overgrep mot dyr bør straffes strengt, og at det er viktig at etterforskningsetater har tilgang til alle nødvendige straffeprosessuelle tvangs- og etterforskningsmidler for å avdekke seksuell mishandling av dyr. I tillegg til å sikre bedre vern av dyr, mener *NOAH* de foreslåtte endringene vil kunne få bredere samfunnsmessige konsekvenser ved å hindre seksuelle overgrep mot barn og unge. *NOAH* uttaler at strafferammen for simpel overtredelse av dyrevelferdsloven bør økes til minst 3 år og minst 5 år for grov overtredelse. *NOAH* mener også det bør vurderes om brudd på dyrevelferdsloven med simpel uaktsomhet skal kunne straffes, og det vises til straffe-

loven § 79 annet ledd om økt straff ved organisert kriminalitet.

Norges Bondelag støtter lovforslaget og mener det vil styrke dyrs vern mot seksuelle overgrep, men foreslår endringer i lovteksten for å gjøre straffebudet klarere. Det foreslås å erstatte begrepet «seksuelle overgrep» med begrepene «seksuell omgang eller seksuelle handlinger», samt å bytte om rekkefølgen på «fremvisninger» og «fremstillinger» i lovteksten.

Norsk Kennel Klub (NKK) støtter lovforslaget. *NKK* mener vold og seksualiserte overgrep mot dyr er uakseptabelt, og at alle former for seksuelle krenkelser av dyr bør straffes. *NKK* mener det er

riktig at regulering gjøres i lov og ikke i forskrift, og at strafferammen bør være høy for å ha tilstrekkelig avskrekkende effekt.

Rådet for dyreetikk støtter lovforslaget og mener at det vil gi en reell styrking av dyrs beskyttelse mot seksuelle overgrep. *Rådet for dyreetikk* mener seksuelle overgrep mot dyr, produksjon, deling og besittelse av fremstillinger av slike overgrep, samt deltakelse ved fremvisning av disse, er grove brudd på de etiske målene for hvordan dyr skal behandles. *Rådet for dyreetikk* mener den foreslåtte lovendringen vil være et viktig signal til samfunnet om dyrs egenverdi og rett til et trygt og godt liv, inkludert respekt og god dyrevelferd.

6 Departementets vurdering

Departementet foreslår å innføre en ny § 14 a i dyrevelferdsloven, om fremstilling og fremvisning m.m. av seksuelle overgrep mot dyr. Seksuell omgang med dyr, fremvisning og fremstilling av slike overgrep er ikke et nytt fenomen. Det har antakelig eksistert til alle tider og i de fleste samfunn. Siden slike overgrep ofte skjer i det skjulte og er vanskelig å avdekke, er det ikke mulig å si med sikkerhet om omfanget av slike overgrep er mer omfattende nå enn tidligere. Til forskjell fra tidligere har overgriperne nå internett tilgjengelig i sin voldsutøvelse. Det gjør at de enklere kan opprette kontakt med likesinnede og dele blant annet overgrepbilder og -filmer både nasjonalt og globalt. Kontakt-, delings- og spredningspotensialet den digitale utviklingen gir mulighet for, vurderes å ha negativ innvirkning på utbredelsen av fremvisning og fremstilling av seksuelle overgrep mot dyr, noe som på sikt også kan påvirke holdningen til dyr, oppfattelsen av dyrs egenverdi og respekten for dyr negativt. En slik utvikling kan igjen medføre større aksept for og økt utbredelse av seksuelle overgrep mot dyr. Det vil igjen kunne føre til økt omfang av seksuelle overgrep mot dyr. Utviklingen som er beskrevet er ikke en ønsket utvikling, og samsvarer ikke med den allmenne rettsoppfatning om hvilke holdninger man skal ha til dyr, dyrs egenverdi og hvordan dyr skal behandles.

Dyrevelferdsloven § 14 bokstav c fastsetter forbud mot å ha seksuell omgang med eller foreta seksuelle handlinger med dyr. Bestemmelsen rammer selve handlingen mot dyret, men rammer ikke all befatning med fremvisning eller fremstilling av slike lovbrudd. Dyrevelferdsloven § 26 om trening, fremvisning, underholdning og konkurranse retter seg blant annet mot den som bruker dyr til fremvisning og underholdning, samt arrangerer for slike aktiviteter. Bestemmelsen rammer imidlertid ikke eksempelvis å overvære fremvisninger av seksuelle overgrep mot dyr, eller å lage fremstillinger av slike overgrep.

Etter skadefølgeprinsippet bør straff som utgangspunkt forbeholdes handlinger som kan medføre skade eller fare for skade på interesser som har et rettmessig krav på vern. Dyrevelferd

er etter dyrevelferdsloven gitt et slikt rettmessig vern, men gjeldende regelverk vurderes ikke å beskytte dyrevelferden i tilstrekkelig grad ved fremvisning og fremstilling av seksuelle overgrep mot dyr. En administrativ sanksjon kunne vært et alternativ til straff, og vil normalt oppleves som mindre belastende enn straff for gjerningspersonen. Det gjelder både selve reaksjonen og prosessen knyttet til forfølgningen. Saken vil normalt også antakelig bli raskere avklart i forvaltningen. I Prop. 62 L (2015–2016) *Endringer i forvaltningsloven mv. (administrative sanksjoner mv.)* pkt. 7.1.4 pekes det imidlertid på:

«Gjerningspersonens rettssikkerhet kan derimot tenkes å bli bedre ivaretatt i det straffettslige systemet. Ved illeggelse av administrative sanksjoner vil normalt samme organ avdekke, etterforske og ilegge sanksjonen. Politiet – som har etterforskning som profesjon – og som er vant til å forholde seg til strenge dokumentasjons- og beviskrav – er også gjennomgående bedre kvalifisert til å drive etterforskning enn forvaltningsorganer.»

Rettsikkerhetsgarantier er særlig viktige i omfattende og kompliserte saker der det er aktuelt å ilegge inngripende sanksjoner. I tillegg kan bemerkes at lovbruddets karakter vil kunne være ekstra stigmatiserende for overgriperen i saker omfattet av bestemmelsen som foreslås. Lovbruddenes karakter vurderes ut fra rettssikkerhetshensyn å tale mot bruk av administrativ sanksjon i form av overtredelsesgebyr, blant annet fordi brudd på reglene som foreslås er vanskelig å avdekke, og i mange tilfeller derfor vil kreve etterforskningskompetanse.

Tvangsmulkt vurderes ikke å være praktisk eller hensiktsmessig. Tvangsmulkt er et virkemiddel for å tvinge frem regelverksetterlevelse ved pågående regelverksbrudd, ikke å sanksjonere begåtte lovbrudd. Det vil blant annet være vanskelig å kontrollere at brudd på den foreslåtte bestemmelsen faktisk og reelt opphører, slik at tvangsmulkten enten ikke trer i kraft eller skal stanses.

Etter departementets vurdering er andre reaksjonsmåter enn straff ikke hensiktsmessig eller tilstrekkelig ved brudd på bestemmelsen som foreslås som ny § 14 a i dyrevelferdsloven, og lovgrunnlag vurderes å være nødvendig for å sikre tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag. Den teknologiske utviklingen har gjort det lettere for overgripere å oppnå kontakt med andre overgripere, oppfordre til og forsterke overgrep og få lettere tilgang til overgrepsmateriale. Dette innebærer større muligheter til å avdekke overgrep mot dyr og utbredelsen av fremvisning og fremstilling av seksuelle overgrep mot dyr. Det gjør det enklere å straffefølge slik aktivitet. Større oppdagelsesrisiko og større risiko for strafferettslige reaksjoner vurderes å ha en allmennpreventiv effekt, noe som igjen kan medføre færre seksuelle overgrep mot dyr. Det vurderes også å være egnet til å underbygge og styrke holdningen til dyr og oppfattelsen av dyrs egenverdi og respekten for dyr.

Da dyrevelferdsloven ble vedtatt i 2009, ble det i § 14 bokstav c tatt inn et forbud mot å ha seksuell omgang med eller foreta seksuelle handlinger med dyr. Siden bestemmelsen som fremmes har naturlig sammenheng med forbudet i dyrevelferdsloven § 14 bokstav c, foreslår departementet at den tas inn som en ny lovbestemmelse i dyrevelferdsloven § 14 a. Departementet foreslår å forby det å overvære fremvisning av seksuell omgang med dyr eller seksuelle handlinger med dyr. Det foreslås også å forby ulike befatningsmåter med fremstillinger av seksuell omgang med dyr eller seksuelle handlinger med dyr, og å ramme de ulike ledd i befatningen med slikt overgrepsmateriale. Forbudet vil eksempelvis ramme det å produsere slike fremstillinger eller å være i besittelse av eller dele slike fremstillinger. Skyldkravet og strafferammen for brudd på den nye bestemmelsen foreslås å følge av den generelle straffebestemmelsen i dyrevelferdsloven § 37. Bestemmelsen som foreslås vurderes å være nødvendig for å hindre at dyr blir påført påkjenninger, skader eller annen lidelse. Behovet for regulering vurderes imidlertid å være nødvendig uavhengig av om det kan påvises skade på dyret av fysisk eller psykisk art. Departementet mener bestemmelsen som foreslås vil være i samsvar med den allmenne rettsoppfatning. I sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker, ligger det også et utvidet hensyn i å forbygge vold og overgrep mot mennesker.

Det har ikke kommet innvendinger mot lovforslaget om fremstilling og fremvisning m.m. av seksuelle overgrep mot dyr, som en ny § 14 a i dyrevelferdsloven. Flere høringsinstanser uttalte

at de støtter departementets vurdering av at forbudet som foreslås bør reguleres i lov og ikke i forskrift. Flere høringsinstanser støttet også departementets vurdering og forslag om at bestemmelsen har naturlig sammenheng med dyrevelferdslovens formål, og at bestemmelsen bør plasseres i dyrevelferdsloven.

Departementet mener det bør være mest mulig samsvar mellom terminologien i straffeloven og den nye bestemmelsen i dyrevelferdsloven. Flere av de samme avgrensninger og problemstillinger gjør seg gjeldende. Ved i hovedsak å ramme de samme formene for befatning med overgrepsmateriale, kan forarbeidene til bestemmelsene i straffeloven §§ 310 og 311 og rettspraksis knyttet til disse bestemmelsene være til veiledning, så langt det passer.

Uttrykkene som benyttes i bokstav a til c i bestemmelsen som foreslås i ny § 14 a i dyrevelferdsloven, er ment å ha samme innhold som straffeloven § 311 første ledd bokstav a til c. Den nye bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 14 a foreslås imidlertid ikke å ramme fremstillinger som seksualiserer dyr. Uttrykkene som benyttes i bokstav d i bestemmelsen som foreslås i ny § 14 a i dyrevelferdsloven, er ment å ha samme innhold som straffeloven § 310. Den nye bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 14 a bokstav d foreslås imidlertid ikke å ramme det å overvære en fremvisning som seksualiserer dyr.

Begrepene fremvisning eller fremstilling av seksuell omgang med dyr eller seksuelle handlinger med dyr, omfatter fremstilling eller fremvisning av faktiske handlinger mot dyr, omfattet av bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 14 bokstav c. Begrepene omfatter imidlertid også tilsvarende fiktive overgrep mot dyr, for eksempel tegninger, digitale fremstillinger eller tekst. Slike fremvisninger og fremstillinger vurderes å kunne ha tilsvarende effekt som reelle overgrep, eksempelvis med hensyn til å bidra til å normalisere slike overgrep og til å påvirke holdningen til dyr og respekten for dyr. Unntak vil gjelde etter bestemmelsens siste ledd, der det gjøres unntak for fremvisning eller fremstilling som må anses forsvarlige ut fra et kunstnerisk, vitenskapelig, informativt eller lignende formål.

Straffeloven § 317 om pornografi rammer den som utgir, selger eller på annen måte søker å utbre pornografi, innfører pornografi med sikte på utbredelse, overlater pornografi til personer under 18 år, eller holder offentlig foredrag eller istandbringer offentlig forestilling eller utstilling med pornografisk innhold. Bestemmelsen rammer imidlertid ikke den som overværer en frem-

visning av seksuell omgang med dyr eller seksuelle handlinger med dyr. Bestemmelsen rammer heller ikke den som eksempelvis produserer, anskaffer, innfører eller besitter slikt materiale til eget bruk, eller den som forsettlig skaffer seg tilgang til slikt materiale. Videre rammer ikke bestemmelsen den som «overlater til andre» slikt materiale, med mindre det gjøres tilgjengelig for et større antall personer eller til personer under 18 år.

Den nye bestemmelsen vil utfylle straffebudet i straffeloven § 317, for forhold som ikke omfattes av denne bestemmelsen. Med tilnærmingen som beskrevet over vil forarbeidene til straffeloven §§ 310 og 311 og rettspraksis være av betydning ved tolkning av den foreslåtte bestemmelsen etter dyrevelferdsloven, så langt det passer. Flere høringsinstanser uttrykte at de støtter departementets forslag og vurdering. *Dyrevernalliansen* uttalte at fremstillinger av seksuelle overgrep mot dyr fremstilt ved bruk av kunstig intelligens (KI) bør nevnes spesifikt som en fremstilling som kan rammes av forbudet, siden KI kan misbrukes til slike formål. Departementet mener formuleringen som er brukt også vil omfatte fremvisninger og fremstilling av fiktive seksuelle overgrep mot dyr fremstilt ved hjelp av KI.

Siden bestemmelsen som foreslås innebærer å belegge et nytt område med straff, foreslås det at den nye bestemmelsen i dyrevelferdsloven ikke skal ramme fremstillinger som seksualiserer dyr eller fremvisning av slike fremstillinger. Etter departementets vurdering vil det være vanskelig å avklare når et slikt forbud vil være brutt, og hvor grensen går for hva som bør være straffverdig. Ingen av høringsinstansene uttrykte motforestillinger mot dette.

Etter dyrevelferdsloven § 37 er, med noen unntak, overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av dyrevelferdsloven eller vedtak gitt i medhold av loven, straffbare. Bestemmelsen fastsetter også strafferammen for slike overtredelser.

Skyldkravet etter dyrevelferdslovens bestemmelser generelt er grov uaktsomhet eller forsett, jf. dyrevelferdsloven § 37 første ledd. Bestemmelsen retter seg mot den som utøver den forbudte handlingen (gjerningsbeskrivelsen). Medvirkning rammes etter straffeloven § 15. Forsøk rammes også, jf. straffeloven § 16.

Departementet foreslo i høringsnotatet at skyldkravet i dyrevelferdsloven § 37 første ledd gjøres gjeldende også for den foreslåtte bestemmelsen i § 14 a i dyrevelferdsloven. Ved å ramme forsettlige og grovt uaktsomme handlinger, og ikke simpelt uaktsomme lovbrudd, vil det være enklere

å kunne avgrense mot eksempelvis det å uforvarende komme inn på en nettside med overgrepsmateriale mot dyr ved feilnavigering. Lovforslaget innebærer også å belegge et nytt område med straff. Ved å ramme forsettlige og grovt uaktsomme handlinger vil man kunne unngå å gjøre personer til forbrytere i vanvare, eller å ramme tilfeller bestemmelsen ikke er ment å ramme. Eksempelvis dersom noen spammer andre med materiale for å skade dem, eller ikke skjønner rekkevidden/konsekvensen denne handlingen kan medføre for andre. Det å ikke aktivt slette overgrepsmateriale mottatt per e-post, melding eller lignende, vil som utgangspunkt ikke være forsettlig eller grovt uaktsomt dersom mottakeren ikke har oppdaget dette, for eksempel fordi en e-post med slikt overgrepsmateriale har havnet i spamfilteret. Formålet med den foreslåtte bestemmelsen er å ramme dem som bevisst og med vitende og vilje bryter forbudet eller dem som sterkt klanderverdig bryter forbudet. Samtidig skal bestemmelsen ikke ramme uforholdsmessig strengt.

Noen av høringsinstansene uttrykte at de støtter departementets vurdering, mens andre ikke kommenterte dette spesielt. *NOAH* uttrykte at det bør vurderes om brudd på dyrevelferdsloven med simpel uaktsomhet skal kunne straffes. Departementet opprettholder imidlertid sin vurdering av at simpel uaktsomhet ikke bør rammes av den foreslåtte bestemmelsen. Det legges særlig vekt på at lovforslaget innebærer å belegge et nytt område med straff, og at formålet med den foreslåtte bestemmelsen er å ramme dem som bevisst og med vitende og vilje bryter forbudet eller som sterkt klanderverdig bryter forbudet. Ved å ramme forsettlige og grovt uaktsomme handlinger vil man dermed kunne unngå å ramme tilfeller bestemmelsen ikke er ment å ramme.

Straff for brudd på dyrevelferdsloven er bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler, jf. dyrevelferdsloven § 37 første ledd. Grov overtredelse straffes med fengsel inntil 3 år, jf. § 37 andre ledd. Ved vurdering av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, og graden av utvist skyld.

Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet la frem en ny stortingsmelding om dyrevelferd i desember 2024 (Meld. St. 8 (2024–2025)). I forbindelse med meldingsarbeidet pekte *Økokrim* og *Mattilsynet* blant annet på at vold og seksuelle handlinger med dyr er regelbrudd det er vanskelig å avdekke med tilgjengelige etterforskningsmetoder. Det ble gitt innspill om at det bør vurderes å heve strafferammen i dyrevelferdsloven, for å gi tilgang til

etterforskningsmetoder som kan bidra til at flere alvorlige regelbrudd avdekkes og straffefølges. Problemstillingen er vurdert i arbeidet med stortingsmeldingen om dyrevelferd, og det ble forslått i meldingen at spørsmålet bør utredes nærmere. Spørsmålet er ikke nærmere utredet eller hørt i tilknytning til den nye bestemmelsen som foreslås i § 14 a i dyrevelferdsloven. Flere høringsinstanser har likevel uttalt at de mener strafferammen for brudd på dyrevelferdsloven bør heves. Departementets vurdering er at det vil være naturlig å se på spørsmålet om å heve strafferammen i dyrevelferdsloven § 37 i en større sammenheng. Eventuelle alternativer og konsekvenser ved en slik endring er ikke utredet eller vurdert, og spørsmålet har heller ikke vært gjenstand for offentlig høring. Departementet mener derfor det verken er hensiktsmessig eller tilrådelig å gjøre endringer i strafferammen i dyrevelferdsloven i denne omgang. Departementet foreslår ut fra dette at bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 37, slik den lyder i dag, gjøres gjeldende for den nye bestemmelsen som foreslås i dyrevelferdsloven § 14 a.

Medvirkning til brudd på bestemmelsen vil være straffbar, jf. straffeloven 2005 § 15. Den som utfører det aktuelle overgrepet mot dyret, straffes imidlertid for dette og ikke for medvirkning til at noen overværer det. Den som derimot formidler informasjon om et nettsted der vedkommende vet det skjer direktestrømming av overgrep mot dyr, vil medvirke til brudd på straffebudet, dersom mottaker av informasjonen logger seg på og overværer overgrepet. Etter omstendighetene kan det å overvære fremvisning av seksuelle overgrep mot dyr rammes som medvirkning til overtredelse av bestemmelsene som rammer selve overgrepet mot dyret.

Ved regelbrudd kan det være en aktuell problemstilling å vurdere om bestemmelsen som foreslås som ny § 14 a i dyrevelferdsloven kan anvendes i konkurrans med straffeloven § 317 (Gröning, Husabø & Jacobsen, Frihet, forbrytelse og straff: En systematisk fremstilling av norsk

strafferett, 2. utg.). Dette vil blant annet ha betydning for hvor sterkt gjerningspersonen kan klandres og hvilken straff gjerningspersonen kan idømmes.

Det er ikke åpenbart om bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 37 sammenholdt med bestemmelsen som foreslås i ny § 14 a kan anvendes i konkurrans med straffeloven § 317. Mens straffeloven § 317 skal verne den kollektive interessen knyttet til å motvirke spredningen av materiale som kan virke støtende og seksuelt forrående, skal den foreslåtte bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 14 a i første rekke fremme god dyrevelferd og respekt for dyr. I tillegg til å verne om respekten for dyr, vil den foreslåtte bestemmelsen også reelt sett beskytte mange av de samme interessene som straffeloven § 317. *Dyrevernalliansen* har i sitt høringsinnspill uttalt at spørsmålet om de to bestemmelsene bør anvendes i konkurrans, bør avgjøres av domstolene. Øvrige høringsinstanser har ikke kommentert spørsmålet nærmere. Departementet overlater spørsmålet om bestemmelsene kan anvendes i konkurrans til domstolene.

Flere høringsinstanser uttrykte at det bør fremgå klart av ordlyden i den foreslåtte bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 14 a at fremvisninger eller fremstillinger m.m. som omfattes av bestemmelsen, samsvarer med terminologien i dyrevelferdsloven § 14 bokstav c, om å «ha seksuell omgang med eller foreta seksuelle handlinger med dyr». Departementet er enig i dette og foreslår i denne proposisjonen en ordlyd som samsvarer med forslagene som kom frem under høringen. *Øst politidistrikt* uttalte i sitt høringsinnspill at slik dyrevelferdsloven § 33 er utformet kan Mattilsynet nedlegge aktivitetsforbud, og at overtredelser som rammes av forslaget til ny § 14 a, som utgangspunkt bør danne grunnlag for å kunne ilegge aktivitetsforbud. *Politidirektoratet* støttet denne vurderingen i sitt høringsinnspill. Departementet er enig i denne vurderingen.

Loven foreslås å tre i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Den foreslåtte lovendringen antas ikke å medføre økonomiske konsekvenser for den enkelte. Forslaget til lovendring er vurdert ikke å medføre store endringer i arbeidsbyrde hos tilsynsmyndig-

heten, politiet, rettsapparatet eller andre berørte offentlige instanser. Forslaget innebærer heller ikke føringer om prioritering av oppgaver, på bekostning av andre oppgaver.

8 Merknader til bestemmelsen

Til § 14 a

Bestemmelsen i § 14 a i dyrevelferdsloven er ny. Bestemmelsen rammer ulike former for befatning med fremstillinger av seksuelle overgrep mot dyr, samt det å overvære en fremvisning av seksuelle overgrep mot dyr. Bestemmelsen er teknologinøytral, og rammer både fremvisninger og fremstillinger av reelle seksuelle overgrep mot dyr, og fremvisninger og fremstillinger av fiktive seksuelle overgrep mot dyr, eksempelvis fremstilt ved hjelp av kunstig intelligens. Med seksuelle overgrep mot dyr menes handlinger som nevnt i dyrevelferdsloven § 14 bokstav c, altså å ha seksuell omgang med eller foreta seksuelle handlinger med dyr.

Første ledd bokstav a rammer den som produserer fremstilling av seksuell omgang med dyr eller seksuelle handlinger med dyr. Som «fremstilling» regnes blant annet fotografier og videoopptak, men det omfatter også tegninger og tekst, eksempelvis beskrivelser som er del av en nettpat («chat»). Fremstilling av seksuelle overgrep omfatter alle former for fremstilling av seksuelle krenkelser av dyr og seksuelle handlinger med dyr, jf. dyrevelferdsloven § 14 bokstav c.

Uttrykket «produksjon» omfatter blant annet det å lage et videoopptak, sammenstilling av bilder, utforming av tekst og andre måter å skape den aktuelle typen «fremstilling» på.

Første ledd bokstav b rammer den som tilbyr, overlater til en annen, gjør tilgjengelig eller på annen måte søker å utbre fremstilling av seksuelle overgrep mot dyr. De fleste former for spredning av slikt materiale omfattes, uavhengig av hvor mange det sendes til, og uavhengig av om det mottas vederlag. Alternativene «tilbyr» og «gjør tilgjengelig» foreslås tatt inn for å beskytte dyr mot seksuelt misbruk, siden det å tilby og å gjøre tilgjengelig indirekte vil kunne føre til flere konkrete overgrep mot dyr. «Gjør tilgjengelig» kan for eksempel ramme den som legger ut fremstilling av seksuelle overgrep mot dyr på internett eller samlinger av pekere på internett til sider med slikt materiale.

Første ledd bokstav c rammer den som anskaffer, innfører eller besitter fremstilling av seksuelle

overgrep mot dyr. Bestemmelsen rammer også den som skaffer seg tilgang til slikt materiale. «Besitter» rammer den som har overgrepsmateriale under sin kontroll.

Første ledd bokstav d rammer den som overværer en fremvisning av seksuelle overgrep mot dyr. Med fremvisning forstås særlig «live» fremvisninger av seksuell omgang eller handling med dyr. Bestemmelsen rammer også den som får slike fremvisninger direkte overført gjennom elektronisk kommunikasjon. For at noe skal regnes som fremvisning i bestemmelsens forstand, må den være ment for et publikum utover den som selv organiserer eller tilrettelegger for fremvisningen. Etter omstendighetene kan overværelse av fremvisning av seksuelle overgrep mot dyr rammes som medvirkning til overtredelse av bestemmelsen som rammer selve overgrepet mot dyret, jf. dyrevelferdsloven § 14 bokstav c.

Unntak fra bestemmelsen fremgår av andre ledd. Bestemmelsen rammer ikke fremvisninger eller fremstillinger som må anses forsvarlige ut fra et kunstnerisk, vitenskapelig, informativt eller lignende formål. Eksempelvis er bestemmelsen ikke ment å ramme fremvisning eller fremstilling av handlinger som utføres av veterinærmedisinske grunner, herunder i forbindelse med avl og reproduksjon eller andre lignende berettigede grunner.

Uttrykkene som benyttes i bokstavene a til c er ment å ha samme innhold som straffeloven § 311. Den nye bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 14 a rammer imidlertid ikke fremstillinger som seksualiserer dyr.

Første ledd bokstav d i dyrevelferdsloven § 14 a, rammer fremvisning av overgrep mot dyr. Uttrykkene som benyttes i bokstav d er ment å ha samme innhold som straffeloven § 310 om fremvisning av overgrep mot barn eller fremvisning som seksualiserer barn. Den nye bestemmelsen i dyrevelferdsloven § 14 a første ledd bokstav d rammer imidlertid ikke fremvisning som seksualiserer dyr.

Brudd på bestemmelsene vil straffes i henhold til dyrevelferdsloven § 37 og vil derved ramme forsettlig og grovt uaktsomme brudd på bestemmel-

sen. I og med at skyldkravet i dyrevelferdsloven § 37 om straff er forsett eller grov uaktsomhet, vil rekkevidden av straffansvaret begrenses, slik at den ikke eksempelvis vil ramme den som ikke aktivt sletter overgrepsmateriale mottatt per e-post, melding eller lignende, dersom mottakeren ikke har oppdaget dette. Formålet med den foreslåtte bestemmelsen er å ramme dem som bevisst og med vitende og vilje bryter forbudet, eller dem som sterkt klanderverdig bryter forbudet. Det at tilgangen til materialet har skjedd mot vederlag eller har skjedd planmessig eller systematisk, kan være eksempler på momenter som kan peke i retning av at tilgang til materialet har skjedd med forsett.

Straff for brudd på dyrevelferdsloven er bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler, jf. dyrevelferdsloven § 37 første ledd.

Grov overtredelse straffes med fengsel inntil 3 år, jf. § 37 andre ledd. Ved vurdering av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, og graden av utvist skyld.

Landbruks- og matdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i lov om dyrevelferd (fremstilling og fremvisning m.m. av seksuelle overgrep mot dyr).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov om dyrevelferd (fremstilling og fremvisning m.m. av seksuelle overgrep mot dyr) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag
til lov om endringer i lov om dyrevelferd
(fremstilling og fremvisning m.m.
av seksuelle overgrep mot dyr)

I

I lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd gjøres følgende endringer:

Ny § 14 a skal lyde

§ 14 a Fremstilling og fremvisning m.m. av seksuelle overgrep mot dyr

Det er forbudt å:

- a. produsere fremstilling av seksuell omgang med dyr eller seksuelle handlinger med dyr,
- b. tilby, overlate til en annen, gjøre tilgjengelig eller på annen måte søke å utbre fremstillinger som nevnt i bokstav a,

c. anskaffe, innføre eller besitte slike fremstillinger som nevnt i bokstav a, eller skaffe seg tilgang til slikt materiale, eller

d. overvære en fremvisning av seksuell omgang med dyr eller seksuelle handlinger med dyr.

Bestemmelsen rammer ikke fremvisninger eller fremstillinger som må anses forsvarlige ut fra et kunstnerisk, vitenskapelig, informativt eller lignende formål.

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen fastsetter.
